

ספר רסיסי לילה - אות מח

ומזה בא השגת יצחק אבינו ע"ה שבא אחר אברהם אבינו ע"ה שהיה ראש המשיגים שיש בורא עולם. והוא לא נסתפק בהשגת אביו רק רצה להשיג עוד השגה נבדלת כידוע דעל כן נקרא אלהי וכו' על כל אחד כי כל אחד היה משיג השגה מיוחדת ונבדלת. ודבר זה חידש יצחק אבינו ע"ה שיש השגות שונות ודרכים שונים להגיע לאמיתותו יתברך כי לולא זה היה די בנברא אחד ובבריאית יום אחד לבד. ומאחר שהשם יתברך הבדיל ויצר נבראים שונים על כרחך דיש השגות שונות ונבדלות לקילוסו יתברך וכל אחת אמת לעצמה ובמקומה: וזהו מדתן של אבות שאין כאן מחלוקת באמת כי מדת אברהם ויצחק שהם אהבה ויראה כידוע שניהם אמת גם יחד וצריך לעבדו יתברך בשניהם וכל אחת אמת בפני עצמה וכפי מדריגתה. כמו מים עליונים ותחתונים ורקיע המבדיל שיש לשניהם מציאות גמור כל אחד במקומו. אבל בבנים אחר כך רצה לומר בהתפשטות שכבר היו כל אחד כלול משתי המידות אלא שבאחד גובר מידה זו ובאחד גובר זו מזה נתהווה המחלוקת דהיינו שעל דבר אחד עצמו זה יאמר כך וזה יאמר כך כי כבר הם כולם מחוברים ומיוחדים יחד גם כן בהתכללות ולפיכך בא מזה שפיטתם על דבר אחד בחילוף. ולכך המחלוקת התחיל בבנים ובבני יעקב התחיל בתוקף השנאה עד שלא יכלו דבר וגו' (בראשית לז, ד) שאינו בגדר מחלוקת כלל רק מלחמה. והכתוב אומר (דברים כא, י) כי תצא למלחמה על אויבך לא על אחיך יהודה על אפרים וכו' (סוטה מב). שבאמת כל ישראל זרע קודש וגוי אחד וכל המחלוקת ביניהם הוא רק איך לעבוד את ה' ושניהם מכוונים לכבודו יתברך כידוע:

באור הגר"א על תקו"ז - תיקון ד

כללי השמות - שם ע"ב הוא מג' פסוקים ויסע ויבא ויט שכ"א הוא מע"ב אותיו' והן א' ביושר וא' למפרע וא' ביושר והן בחג"ת כלולים במל' שם הצטרפות הפסוקים מג' אותיות מצד ת"ת שהוא כולל ג' אבהן והוא רמוז בשם הוי' במילוי יודין והוא מסט' דחסד.

ספר שמות פרק יד

(יט) ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם:

(כ) ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה:

(כא) ויט משה את ידו על הים ויולך יהוה את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים:

רבנו בחיי על שמות פרק יד פסוק כא

וצריך אתה לדעת כי שלושה פסוקים אלו יש בכל אחד מהם שבעים ושתיים אותיות שהם בין כולן מאתיים ושש עשרה אותיות, ומשלושתם יוצא שם בן ע"ב תיבות, כל שם ושם אותיותיו משולשות, ושם בן ע"ב זה נחקר מן הספירה הרביעית שהיא חסד, ויסע כנגד החסד, ויבוא כנגד הגבורה, ויט כנגד התפארת: ויש לך להשכיל כי האותיות הראשונות מן הפסוק הראשון גם האחרונות מן הפסוק השלישי שהן יוצאות כסדרן ולצד ימין אבל האמצעיות שהן יוצאות מן הפסוק השני שהן למדת הגבורה הן הולכות למפרע ולצד שמאל כי הוא מתחיל מן ה' אחרונה של הלילה, והנה שלושתם נאחזים זה בזה ונעשה מהם שם אחד של שבעים ושתיים, וכל אותיותיו נקשרות ומשולבות בשלושת אבות המרכבה העליונה: ודע כי זה הים שעברו בו ישראל ים סוף היה, ואף על פי שלא הזכיר זה בפירוש לא בציווי השם ולא במעשה כי אם סתם, והנה בשירה שאמרו אותה מדי עברם הזכיר טבעו בים סוף, כן אחרי עברם הזכיר ויסע משה את ישראל מים סוף והוא ים האחרון על כן נקרא ים סוף, וכן הזכיר דוד (תהלים קו, ט) ויגער בים סוף ויחרב, אמנם יש מדה הנקראת ים שעל ידה עברו ישראל את הים, וזהו וימרו על ים בים סוף נקראת גם כן ים סוף כי הוא סוף המעלות: ל ים בים סוף נקראת גם כן ים סוף כי הוא סוף המעלות:

רבנו בחיי על שמות פרק יד פסוק יז

ה' ילחם לכם. ידוע כי מדת הדין היא הנלחמת והמחברת ים, ומה שהזכיר השם המיוחד להורות כי גם בנס העצום הזה באבדן המצרים שם היתה מדת רחמים משותפת עם מדת הדין, ואף על פי שנראה כי מדת הדין נמתחה עליהם לכלותם לגמרי כליון חרוץ ממה שכתוב לא נשאר בהם עד אחד, הרי מצינו שם שיתוף מדת רחמים שניתנו לקבורה, ממה שכתוב נטית ימינך תבלעמו ארץ, והימין היא מדת החסד. וכן מצינו לעתיד בענין גוג שכתוב (זכריה יד, ג) ויצא ה' ונלחם בגוים ההם, ואין ספק כי הוא נאמר על מדת הדין ואף על פי כן מצינו שם שיתוף רחמים והוא שיזכו לקבורה כי כן כתוב (יחזקאל לט, יא) ביום ההוא אתן לגוג מקום שם קבר:

ספר מגלה עמוקות על התורה - פרשת ויקרא

אופן נ"ג איתא בסודי רזא שיש בחללו של עולם תש"ך אלפים מלאכים וטעם הדבר לדעתי (תהלים פט) אמרתי עולם חסד יבנה והכל כלול מל' יוד פעמים חס"ד הרי תש"ך וכן מהלך עולם כולו הוא קמ"ד אלפים ימים וסל' (איכה ה) חדש ימינו כקדם ד' רוחות יש בעולם הרי ד' פעמים קמ"ד ומן הארץ עד לרקיע ג"כ מהלך ת"ק שנה שהוא ג"כ קמ"ד אלפים ימים נמצא ה"פ קמ"ד הוא תש"ך וכשהיו ישראל במצרים אתמר הוצאתי את צבאותי שהם תש"ך צרופין של צבאותי כדן תיבה של ששה אותיות לכן חלל המשכן ג"כ תש"ך אלפים אמות שהוא מכוון כנגד עולם בכללו וזה טעם שבעה ימי מילואים שכסה הענן את משה אח"כ אמר ויקר אל משה שזכה משה ליקר כמה דאיתמר (תהלים לו) מה יקר חסדך ואמר א' זעירא שהיא צורת יוד למעלה ד' למטה ו' באמצע לרמוז שזכה משה למדת החסד שנקראת יקר בכללות עשר שכן משה כמה הוה עשר ומטה שבידו ה' עשר ובזה זכה לתש"ך שהוא סוד ארבע אמות של הלכה ארבע אמות בגימ' תש"ך וידבר ה' אליו מאוהל מועד שחלל אוהל מועד ה' ג"כ תש"ך מזה הטעם כל ששה שלשים יום באדם אינו נפל הטעם כי בשלשים יום יש תש"ך שעות ובזה היקף האדם את מדת החסד בכללות יו"ד לכן אינו נפל וזה אמר אדם כי יקריב מכם שגם אדם צריך לזה המספר של תש"ך הוא קרבן לה' לקיים ופדויו מבן חודש (במדבר כה) תפדה אבל פחות מבן חודש אין לו יקר פדיון נפשו:

פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק ד

וכן עשו וישמעאל הן קין והבל ולכן עשו הוא הבכור ועבר על שפיכת דמים וגילוי עריות כמ"ש ויבא עשו מן השדה והוא עיף השדה זה גילוי עריות עיף זה ש"ד כמ"ש עיפה כו' (ב"ב ט"ז ב') והוא קין ויהי בהיותם בשדה שאמרו על תאומה יתירה ג"ע והרג את הבל אחיו שם וכן כל עניינו של עשו הוא ענין של קין. וישמעאל הוא הבל ולכן אתבסם יתיר ועשה תשובה. כי האבות הן אדם כידוע ועשו וישמעאל הן ימינא ושמאלא כידוע שור וחמור עשו שור פרים אבירים וישמעאל שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור (ב"ק מט א') ואמו מארץ מצרים אשר בשר חמורים בשרם (יחזקאל כ"ג) והן קין והבל כנ"ל. ושלא יזדווגו זה לזה כנ"ל לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו. והן בעצמן כלאים של צמר ופשתים. ועשו רצה להזדווג עם ישמעאל ולהחריב את העולם סוד הקדושה סוד יעקב ולכן וישטום עשו את יעקב כו' וילך אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל. מה עשה הקב"ה סרס את הזכר והרג את הנקבה כנ"ל. והענין סירוס הוא כמ"ש (קידושין מ' ע"א) הזכות יש לה קרן ויש לה פירות עבירה יש לה קרן ואין לה פירות כו' והכתיב כו' פרי מחשבותם מחשבה שיש לה פירות הקב"ה מצרפה למעשה כו' ור"ל פירות הוא שבאה לידי מעשה וזהו הענין שהרג את הנקבה שעיר הנשחט כי בין דכורין בין נוקבין בכ"א יש בחינת זו"נ וז"ש לויתן דו"נ נבראו כו' והרג את הנקבה שנאמר (ישעיה כ"ז) והרג את התנין אשר בים והוא בחל' הבל ששקעו בימא רבא והוא שעיר הנשחט כנ"ל והזכר שעיר המשתלח

...

סרסו שאין נעשה פרי מחשבתו דילטוריא שלו שנעשה סניגור כמ"ש שם בר"מ דף ס"ג ע"א מתלא אמרי לכלבא ארמי ליה גרמי ילחך עפרא דרגליך. והענין כי השעיר המשתלח הוא בחינת עשו שור והוא משמורה שניה שהראשונה הוא בחינת ישמעאל חמור נוער והשניה כלבים צועקים שהשור הוא שור הממונה על הגיהנם כלחך השור כמ"ש בפרשת בלק והוא כלב הצועק ה' לגיהנם כידוע. ארמי ליה גרמי הוא אותו שעיר שלא נמתק שהנמתק הוא בחינת בשר כמ"ש עצם מעצמי ובשר כו' ויסגור בשר תחתנה רחמי כמ"ש בא"ר דף קמ"ב ע"ב ע"ש.

ספר לשם שבו ואחלמה - ספר הדע"ה חלק ב - דרוש ה ענף א סימן ז

וכתב בספר קהלת יעקב ערך ס"מ בשם מהר"ח ז"ל כי כל הע' שרים הם תחת רשות ס"מ ורהב. שהם שרי עשיו וישמעאל וכמ"ש ברע"מ פנחס רמ"ו ע"ב. כי כן הוא עשו וישמעאל הם השורש של כל הע' כמ"ש הגר"א בתיקונים תיקון ל"ב. ולכן כל זמן שישנו עדיין איזה מציאות לעמלק ימ"ש (והוא ס"מ א"ל אח"ר גימ' עמל"ק ימ"ש) נתעלם אור הכתר מהכסא כדי שלא יהא לו איזה יניקה ח"ו מאור הצחצוח העליון:

ספר שערי הלשם חלק ב - סימן ב - פרק ג - חטא אדה"ר ותיקונו במהלך הדורות

אמנם מה שאמרו בפ' נח ע"ו א' כי אברהם נפק מניה ישמעאל וכן יצחק נפק מניה עשו יעקב נסב תרין אחותן וכן"ל סי' א'. אין הכוונה כי היה להם כ"ז ע"י שלא נשלמו הם ג"כ בהנסיון הזה לגמרי ח"ו. כי האמת הוא שהם יצאו מזה בשלום מכל וכל. אך הענין הוא כי הנה הקלקול הכללי דהחטא דעץ הדעת אשר נעשה בכל העולמות בכלל שירדו ממדרגתם הרבה מאד ונעשה העוה"ז מגושם ומזוהם ע"י שנתערב הרע בטוב כנודע. הנה זה אי אפשר להתקן מעתה כלל עד ביאת המשיח דוקא כי גמר תיקונו הוא תלוי בהגילוי דהאור הגנוז ושם אין מגיע מעשה בני אדם כלל וכן"ל ענף י"ט סי' ה'. וכל מעשה האבות וכל התקון שנתקן על ידיהם בעולם בכלל. הנה היה רק למציאות ישראל ולקדושת אור התורה להורידה למטה. אשר כ"ז הוא רק הכנה לתיקון העולמות בכלל אשר לעתיד. ולכן גם אחר המעשים טובים הגדולים של האבות וגם אחר שיצאו בשלום גם מהנסיון הנז' לא הוחזר העולם למדרגתה הראשונה שקודם החטא. להסיר הזוהמא מהעולם בכלל. אלא רק שנתקנו הם עצמם להסיר הזוהמא מהם גופה. ונעשו הם עי"ז מרכבה לשכינה. וכמ"ש ב"ר פ' מ"ז סי' ו' ופ' פ' סי' ו'. האבות הן הן המרכבה. להמציא מהם מציאות ישראל בעולם וליתן להם התורה ולהתגלה בהם בסוף בכל אור התיקון העתיד. והוא הענין דיציאת ישמעאל מאברהם ועשו מיצחק והנה היה זה מזוהמת החטא דעהד"ע וע"י מעשיהם הטובים פסקה הזוהמא מהם ויצאה לעצמה. כי לבטלה לגמרי הנה אי אפשר מעתה ר"ל מאחר החטא דעהד"ע אלא רק בתיקון העתיד. וזהו שאמר הזוה"ק הנז' כי אחר שעמדו אברהם ויצחק בהנסיון הזה ויצאו ממנו לשלום הנה יצא מהם ישמעאל ועשו ופסקה מהם עי"ז הזוהמא העיקרי דהחטא דהעהד"ע ועי"ז נעשו הם מרכבה לשכינה והרי נעשה עי"ז הכנה גדולה בעולם